

คำแนะนำการใช้แอลกอฮอล์ในการทำความสะอาดและฆ่าเชื้อโรค ในสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)

กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข

จากสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ทำให้ประชาชนตระหนักและให้ความสำคัญกับการป้องกันตนเอง เจลล้างมือหรือสเปรย์ที่มีส่วนผสมของแอลกอฮอล์เป็นผลิตภัณฑ์ที่มีการใช้อย่างแพร่หลาย กรมอนามัยจึงแนะนำการเลือกใช้และวิธีการการใช้แอลกอฮอล์ในการทำความสะอาดและฆ่าเชื้อโรคบนผิวหนัง และมีข้อควรระวัง ดังนี้

ข้อแนะนำในการเลือกใช้และเก็บรักษา

1. สำหรับประเทศไทย กำหนดให้แอลกอฮอล์ที่มีประสิทธิภาพในการฆ่าเชื้อโควิด 19 ต้องมีส่วนผสมของแอลกอฮอล์อย่างน้อยร้อยละ 70 โดยปริมาตร ^[1]
2. เลือกใช้เจลแอลกอฮอล์หรือสเปรย์แอลกอฮอล์ที่มีฉลากติดไว้ชัดเจน ไม่หมดอายุ เมื่อเปิดใช้มีกลิ่นเฉพาะของแอลกอฮอล์
3. ควรบีบเจลหรือสเปรย์แอลกอฮอล์ลงในฝ่ามือ แล้วลูบให้ทั่วฝ่ามือหลังมือและนิ้วมือ ทั้งไว้ 20-30 วินาทีจนแอลกอฮอล์ระเหยแห้ง
4. เก็บรักษาเจลแอลกอฮอล์ สเปรย์แอลกอฮอล์ ไว้ในอุณหภูมิปกติ โดยปิดฝาภาชนะให้สนิท เพื่อป้องกันแอลกอฮอล์ระเหย

ข้อควรระวัง

	ข้อควรระวัง	ข้อมูลประกอบ
1	ไม่ควรสเปรย์แอลกอฮอล์บริเวณที่มีเปลวไฟ เนื่องจากแอลกอฮอล์สามารถติดไฟได้	แอลกอฮอล์ มีคุณสมบัติเป็นของเหลวไวไฟ มีจุดวาบไฟ 17 องศาเซลเซียส ^{[2][3]} อย่างไรก็ตาม แอลกอฮอล์ความเข้มข้น 70% จะลุกติดไฟเองเมื่ออุณหภูมิมากกว่า 363 องศาเซลเซียส ^[3]
2	ไม่ควรแบ่งแอลกอฮอล์สำหรับการฆ่าเชื้อ ใส่ในขวดน้ำ เพราะอาจมีผู้เข้าใจผิดว่าเป็นน้ำดื่มได้	แอลกอฮอล์มีลักษณะใสไม่มีสี เมื่อแบ่งบรรจุในขวดน้ำ อาจมีผู้เข้าใจผิดว่าเป็นน้ำดื่มได้ และเนื่องจากแอลกอฮอล์สำหรับการฆ่าเชื้อที่มีการจำหน่ายในท้องตลาดจะมีความเข้มข้น 70-90% ซึ่งเป็นปริมาณความเข้มข้นแบบบริสุทธิ์ซึ่งสูงกว่าที่พบในเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทั่วไป ทำให้ผู้ดื่มมีภาวะแอลกอฮอล์เป็นพิษ และอาจรุนแรงถึงขั้นเสียชีวิตได้

	ข้อควรระวัง	ข้อมูลประกอบ
3	ไม่ควรเก็บแอลกอฮอล์ไว้ในรถที่จอดตากแดด เพราะในรถอุณหภูมิสูงจะทำให้แอลกอฮอล์ระเหยและประสิทธิภาพพลดลงจนไม่สามารถฆ่าเชื้อโรคได้	จากการทดสอบของ บริษัท นิสสันมอเตอร์ จำกัด ประเทศญี่ปุ่นพบว่า หากจอดรถไว้กลางแจ้ง และอากาศข้างนอกรถอยู่ที่ 35 องศาเซลเซียส อุณหภูมิภายในห้องโดยสารรถยนต์จะสูงถึง 70 องศาเซลเซียส ^[4] ซึ่งใกล้เคียงกับจุดเดือดของแอลกอฮอล์ (แอลกอฮอล์ 70% มีจุดเดือด 78.5 องศาเซลเซียส) จึงทำให้แอลกอฮอล์ระเหย จนมีความเข้มข้นลดลง และทำให้ประสิทธิภาพในการทำลายเชื้อโรคลดลงไปด้วย อย่างไรก็ตามการเก็บแอลกอฮอล์ในรถไม่สามารถทำให้แอลกอฮอล์ลुकติดไฟเองได้ (แอลกอฮอล์จะลुकติดไฟเองเมื่ออุณหภูมิมากกว่า 363 องศาเซลเซียส) ^[3]
4	ไม่ฉีดสเปรย์แอลกอฮอล์ในที่แคบ	แม้ว่าแอลกอฮอล์ 70 % จะเป็นผลิตภัณฑ์ที่ทำความสะอาดและฆ่าเชื้อโควิด19 ที่แนะนำให้ใช้กับผิวหนัง แต่การสเปรย์ในที่แคบเกินไปจะทำให้เกิดการฟุ้งของสเปรย์อาจฟุ้งโดนใบหน้า เข้าตา และหายใจเข้าไป จะทำให้เกิดการระคายเคือง และแสบร้อนบริเวณดังกล่าวได้
5	ไม่ควรใช้เจลหรือสเปรย์แอลกอฮอล์บริเวณผิวหนังบอบบาง เช่น ใบหน้า รอบดวงตา บริเวณที่ผิวอักเสบหรือมีบาดแผล เพราะจะทำให้เกิดการระคายเคือง และแสบร้อนบริเวณดังกล่าวได้	แม้ว่าแอลกอฮอล์ จะเป็นผลิตภัณฑ์ทำความสะอาดฆ่าเชื้อที่มีความปลอดภัยและแนะนำให้ใช้กับผิวหนัง แต่บริเวณใบหน้า ดวงตา เยื่อจมูก เป็นผิวหนังที่มีความบอบบาง หากสัมผัสแอลกอฮอล์โดยตรง จะทำให้เกิดระคายเคืองตา ผิวหนัง จมูก อาจเกิดการอักเสบได้นอกจากนี้ การสูดหายใจเข้าไปจะทำให้ระคายเคืองจมูกและลำคอ ^{[5] [6] [7]}

คำสำคัญ: เจลแอลกอฮอล์, สเปรย์แอลกอฮอล์, การทำความสะอาดมือ, เจลล้างมือ, คำแนะนำ, กรมอนามัย, ป้องกันโควิด 19

เอกสารอ้างอิง

- [1] ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง กำหนดลักษณะของเครื่องสำอางที่มีส่วนผสมของแอลกอฮอล์เพื่อสุขอนามัยสำหรับมือ ที่ห้ามผลิต นำเข้าหรือขาย พ.ศ. 2563. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 137 ตอนพิเศษ 54 ง. วันที่ 9 มีนาคม 2563
- [2] ฐานความรู้เรื่องความปลอดภัยสารเคมี, ศูนย์ความเป็นเลิศด้านการจัดการสารและของเสียอันตราย. [ออนไลน์] เข้าถึงจาก <http://www.chemtrack.org/chem-detail.asp?ID=00847&CAS=&Name=>
- [3] Scholar Chemistry. 2008. Material Safety Data Sheet, Ethyl Alcohol 70%. [Online] Available from : <https://ehslegacy.unr.edu/msdsfiles/24010.pdf>

- [4] บริษัท นิสสันมอเตอร์ จำกัด. 2016. Zero heat retention project by NISSAN No more #CarHeatStroke https://www.youtube.com/watch?v=ov2tPNCCqal&feature=emb_logo
- [5] National Institute for Occupational Safety and Health. 2019. NIOSH Pocket Guide to Chemical Hazards: Ethyl alcohol. [Online] Available from : <https://www.cdc.gov/niosh/npg/npgd0262.html>
- [6] New Jersey Department of Health. 2016. Hazard Substance Factsheet: Ethyl alcohol. [Online] Available from : <https://www.nj.gov/health/eoh/rtkweb/documents/fs/0844.pdf>
- [7] นายแพทย์อนุพงศ์ สุจริยากุล (นายแพทย์ทรงคุณวุฒิ กรมควบคุมโรค). 2020. ให้สัมภาษณ์ เรื่อง ฟันสเปรย์ แอลกอฮอล์ใส่หน้า ไม่ช่วยป้องกันโควิด-19 ย้ำอันตรายอย่าทำเด็ดขาด. ออกอากาศในรายการจับข่าวลง ทาง ช่อง 33 HD เมื่อวันที่ 8 มิถุนายน 2563. [ออนไลน์] เข้าถึงจาก <https://www.youtube.com/watch?v=l2aH1JKj3Js&feature=youtu.be>

21 มกราคม 2564